

11.15 - 12.15

Presentationer - Abstracts

- 4a. Tema Skolutveckling och lärande
sal B1 113 sid. 2
- 4b. Tema IKT och utbildning
sal B1 134 sid. 5
- 4c. Tema Migration och utbildning
sal B1 135 sid. 8
- 4d. Tema Övrigt
sal B1 132 sid. 11
- Symposier - Abstracts**
- 4e. *Forskningsinriktade utvecklingsprojekt inom universitetsförlagd utbildning,*
sal B 114 sid. 16
- 4f. *Värdegrund och mångfald – Studier i skolans praktik,*
sal B 116 sid. 19
- 4g. *Hur praktikinära forskning kan bidra till pedagogisk utveckling
och bli en brygga mellan skola och akademi,*
sal BE 014 sid. 22

4a. Tema Skolutveckling och lärande, sal B1 113

Aktionsforskning för att utveckla fritidshemsverksamheten – leken som exempel

Helene Elvstrand & Lina Lago, Linköping universitet

Syfte/mål

Syftet med studien är presentera ett fritidshems utvecklingsarbete där aktionsforskning utgjort grund.

Projektet fokuserar på de möjligheter och svårigheter som aktionsforskning som metod kan utgöra för fritidshemsverksamhet.

Metod

Studien bygger på data insamlad genom aktionsforskning där forskarna har följt processen genom inspelade reflektionsmöten där fritidslärarna deltagit. Förutom detta har även etnografisk data samlats in i form av fältanteckningar från observationer av fritidshemsverksamheten samt intervjuer med elever. I studien har forskningsetiska hänsyn då deltagarna givits information och fått ge samtyckande till sitt deltagande i studien.

Teoretisk inramning

Studien tar sin teoretiska utgångspunkt i symbolisk interaktionism där en central utgångspunkt är att förståelse för olika typer av fenomen skapas i interaktion med andra och hur en individ definierar en situation utgör utgångspunkt för agerande i olika situationer (Blumer, 1969).

Förväntade slutsatser

Projektet visar på de möjligheter och begränsningar som aktionsforskning som metod bidragit till form av skolutveckling/fritidshemsutveckling. Processen fritidshemsutveckling kommer att exemplifieras med lek som pedagogisk form och innehåll, då det är den aktion fritidshemmet valt att fokusera på.

Relevans för pedagogiskt arbete (skriv här)

Fritidshem är en viktig pedagogisk verksamhet som det finns begränsad forskning kring. Projektet bidrar till kunskap om fritidshemmets verksamhet och de utmaningar som praktiken just nu står inför bland annat genom eget läroplanskapitel och utökade krav på måluppfyllelse och lärandeaktiviteter. Projektet fokuserar också på vad som händer i den pedagogiska praktiken vid deltagande i ett aktionsforskningsprojekt och där olika föreställningar, värden och mål för verksamheten blir synliga för deltagarna.

Ökad autenticitet genom studerandes delaktighet - aktionsforskning i den finländska gymnasieundervisningen i moderna språk

Benita Lindström, Åbo Akademi

Syfte/mål

Min pågående doktorsavhandling syftar till att förändra undervisningen i moderna språk (tyska och franska) i riktning mot mer autenticitet med hjälp av multilitteracitet och digitala verktyg, och därmed bidra till studiernas ökade relevans för studerandena. I mitt paper presenterar jag delresultat i form av de deltagande studerandenas respons på delar av det genomförda utvecklingsarbetet.

Metod

Jag utför ett aktionsforskningsprojekt i min egen praktik i en finländsk gymnasieskola och har följt upp en grupp studerande i tyska respektive franska från och med augusti 2014. De här grupperna tillhör den första årskullen som avlägger det elektroniska studentprovet i tyska och franska (våren 2017).

Processen har, förutom forskarens egen reflektionsdagbok, dokumenterats genom elevintervjuer och elevernas skriftliga utvärderingar, vilka samtliga analyseras genom kvalitativ innehållsanalys.

Teoretisk inramning

Autenticitet är ett mångfacetterat begrepp. Med autenticitet i språkundervisning kan man bl.a. syfta på material, situationer, kommunikation med målspråkstalande, studerandenas förutsättningar och studerandenas delaktighet (jfr van Lier 1996). I den här presentationen diskuteras hur studerandenas delaktighet i undervisningen kan öka autenticiteten.

Förväntade slutsatser

I detta skede av arbetet synliggörs hur studerandenas delaktighet kan utgöra en del av arbetet kring ökad autenticitet i undervisningen i korta främmande språk.

Relevans för pedagogiskt arbete

I de nya läroplanerna som tagits i bruk i Finland 2016 både inom den grundläggande utbildningen och på gymnasiet betonas studerandes delaktighet, autenticitet och digital kompetens. Mitt mål är att utvecklas som språklärare och mångsidigt kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter för att öka autenticiteten i undervisningen, men också bidra till ökad beredskap bland andra språklärare.

Hållbar utveckling - vad betyder det för pedagogisk verksamhet vid professionshögskolan Arcada?

Carina Kiukas, Christa Tigerstedt & Camilla Wikström-Grotell, Arcada UAC, Helsingfors

---

Syfte/mål

I en tid av ständigt pedagogiskt utvecklingsarbete är det skäl att stanna upp inför aspekter av hållbar utveckling i förhållande till den pedagogiska verksamheten. Studiens syfte är att granska och vidareutveckla gemensamma riktlinjer för den pedagogiska verksamheten så att aspekter av hållbar utveckling beaktas och försäkras. Studien möter upp mot följande frågeställningar: Vad innebär hållbar utveckling i utbildning och lärande inom högre utbildning? Hur tas hållbarhet i utbildning och lärande i beaktande i högskolans övergripande och pedagogiska styrdokument? Hur stärks aspekter av hållbar utveckling i utbildning och lärande i riktlinjer och styrdokument för det pedagogiska arbetet?

Metod

Litteraturstudie och dokumentanalys.

Teoretisk inramning

Med en medvetenhet om att hållbar utveckling kräver genomgripande tankemodeller (Fullan, 2010) omfattar vi Orrs (2004) uppfattning om att det har betydelse hur vi undervisar, inte bara vad vi undervisar. Den teoretiska inramningen består därmed av fördjupning i pedagogisk teori som sammanfaller med konceptet för hållbar utveckling (Education for sustainable development, ESD). Armstrong (2011) föreslår t.ex. pedagogisk teori och aktivt lärande, tillämpat lärande och problembaserat lärande för detta.

Förväntade slutsatser

Slutsats kring hur högskolans nuvarande uttalade pedagogiska riktlinjer motsvarar pedagogisk teori i samstämmighet med koncept för utbildning för hållbar utveckling (ESD).

Relevans för pedagogiskt arbete

En referensram som innefattar aspekter av hållbarhet som stöd för lärande och utbildning på högskolan.

4b. Tema IKT och utbildning. sal B1 134

Lärares arbete och utmaningar med multimodalt meningsskapande i digitala klassrum

Anna-Lena Godhe & Sylvana Sofkova Hashemi, Göteborgs universitet

---

Digitala medier förändrar text och utmanar literacy praktiker och undervisning i skolan. Elever och lärare möter och producerar dagligen skärmtexter där ord kombineras med bilder, ljud effekter, videoklipp och andra semiotiska representationer. Utmaningen ligger i att omvandla denna socio-semiotiska kommunikation i digitala klassrum till en undervisningspraktik som stödjer och utvecklar elevers lärande. Skolan saknar verktyg för att gå i dialog med detta meningsskapande eftersom det kräver en annan typ av läs- och skrivstrategier än vid arbetet med enbart skriven text. Undervisningen behöver utvecklas till att inkludera multimodalt meningsskapande genom informerad, samtida och explicit undervisning och bedömning av multimodala texter.

Presentationen baserar sig på en workshop med lärare där klassrums- och bedömningspraktiker problematiseras utifrån elevers multimodala produktioner. Vi kommer att redogöra för lärares strategier för att förstå elevers meningsskapande utifrån multimodala och digitala perspektiv:

1. På vilket sätt utmanar digitalt, multimodalt meningsskapande gällande uppfattningar om texter och meningsskapande i undervisningen och vid bedömning?
2. Vad kännetecknar förutsättningar och utmaningar som olika lärarkategorier ställs inför?

Baserat på en socio-semiotisk syn och förståelse för meningsskapande som materiell, social och textuell praktik (New London Group, 1998; Kress, 2010) kommer vi även att diskutera modeller för undervisning och bedömningspraktik och presentera hur lärares förståelse av kvalitet och progression i multimodal texthantering manifesteras och förhandlas när de erbjuds ett redskap för att betrakta texter utifrån olika semiotiska resurser (e.g. Bearne, 2009).

Källor

Bearne, E. (2009). Assessing multimodal texts. In A. Burke & R. Hammett (Eds.) *Assessing new literacies:*

Perspectives from the classroom (15-33). New NY: Peter Lang Publishing.

Kress, G. (2010). *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*. London:

Routledge.

New London Group (1996). *A pedagogy of multiliteracies: Designing social futures*. Harvard Educational

Review, 66, 60-92.

Naturvetenskap, teknik och digitala verktyg på fritidshem

Alma Vladavic, Linköpings universitet

Syfte/mål

Syftet är att få kunskap om och synliggöra elevers meningsskapande processer kring naturvetenskapliga fenomen och tekniken. Samt att undersöka hur den digitala tekniken och olika sätt att förmedla mening kan främja elevers lärande och kommunikation utifrån ett inkluderingsperspektiv. Frågeställningar:

- Hur iscensätts och kommuniceras lärande kring naturvetenskapliga fenomen och teknik av elever under informella och formella lärande situationer?
- Vilket ämnesinnehåll, aktiviteter och kommunikationssätt inom naturvetenskapen och tekniken skapar hinder och möjligheter i relation till elevers varierande förutsättningar och förkunskaper beroende på etnicitet, klass och funktionshinder?
- Vilken betydelse får den visuella och materiella vändningen för elevers lärande utifrån ett inkluderingsperspektiv?

Metod

Den metodologiska ansatsen är etnografi där data genereras främst genom videoobservationer, men även genom formella och informella samtal med elever (årskurs 1–3).

Teoretisk inramning

Den teoretiska och analytiska ansatsen är huvudsakligen multimodal teori och multimodal diskursanalys, men analysredskap har även utvecklats med inspiration i teknikfilosofin och Derrida samt posthumanistiska och poststrukturalistiska tankegångar.

Förväntade slutsatser

Redan nu finns data som tyder på att digitala medier inte alls används för att stödja lärande och ses som en "fara" av fritidslärare, samt att populärkultur användas av elever för att utforska fysikaliska fenomen.

Relevans för pedagogiskt arbete

Min förhoppning med studien är att lämna ett kunskapsbidrag inom flera forskningsfält däribland pedagogik, genom att synliggöra elevers meningsskapande kring naturvetenskapligt och tekniskt innehåll.

Etiskt ledarskap i lärarutbildning – reflektion med hjälp av videopaper

Marita Cronqvist, Högskolan i Borås

Syfte/mål

Syftet med studien är att undersöka det etiska ledarskapets synliggörande i lärarutbildningen genom reflektion med hjälp av videopaper.

Metod

Insamling av empiriskt material i form av studenters videopapers och observationer av inspelade muntliga presentationer i seminarier för VFU-uppföljning. Eventuellt görs även några intervjuer för att få en utförligare beskrivning av studentens upplevelse av synliggörandet av det etiska ledarskapet. I den kvalitativa studiens empiri kommer synliggörandet av etiken att identifieras och tematiseras. Språkbruket i synliggörandet kommer att undersökas i materialet.

Teoretisk inramning

Tidigare forskning inom lärarutbildningen har visat att videopapers stimulerar reflektionen (Almås & Krumsvik, 2008; Smith & Krumsvik, 2007) och kan överbrygga gapet mellan teori och praktik (Lazarus & Olivero, 2009). Videopapers har visats sig fungera för att synliggöra och explicitgöra så kallad tyst kunskap (Smith & Krumsvik, 2007) och därför är kombinationen etiskt ledarskap, en kunskap som betraktas som inneboende i handlingarna, och videopapers intressant att utforska vidare.

Förväntade slutsatser

Utifrån tidigare studier förväntas resultatet visa stora skillnader i vad studenter synliggör om ett etiskt ledarskap i sina videopapers och på vilket sätt de explicitgör det. Det kommer antagligen att finnas en spridning i deras förmåga att få syn på sitt etiska ledarskap, reflektera medvetet över det och uttrycka det med hjälp av olika termer.

Relevans för pedagogiskt arbete

Möjligheter att bidra till synliggörandet av tyst kunskap såsom exempelvis förmågan att undervisa etiskt är angelägna för lärarutbildningar. Den praktiska kunskapen behöver kläs i ord för att kunna diskuteras och problematiseras i utbildningen.

Klassrummet som galleri. Gymnasieelevers identitetsarbete i det uppkopplade klassrummet.

Christina Olin-Scheller, Marie Tanner & Anna Öhman, Karlstads universitet

---

Syfte/mål

Många gymnasieskolor har idag satsat på att digitalisera klassrummen genom införskaffande av egna datorer till varje elev, och så gott som alla elever har även möjlighet till kontinuerlig uppkoppling via sina egna mobiltelefoner. Detta har medfört nya villkor för deltagande i både undervisningsrelaterade och sociala interaktioner i klassrummet. I den här presentationen fokuserar vi särskilt på elevers mobiltelefonanvändning. Syftet är att närmare beskriva hur gymnasieelevers deltagande i digitalt medierade interaktioner via mobiltelefonen i klassrummet kan förstås som del av ett pågående identitetsarbete.

Metod

Vi använder oss av två olika datakällor genom att vi dels intervjuat elever om deras mobilanvändning, och dels valt ut exempel från ett större videoetnografiskt material, där gymnasieelevers mobilanvändning dokumenterats med hjälp av videoinspelning och skärmspegling.

Teoretisk inramning

Användandet av digitala resurser för kommunikativa syften förstås teoretiskt som exempel på nya literacypraktiker, New Literacies (Lankshear & Knobel, 2011). Videoinspelning samt elevintervjuer

analyseras med hjälp av begreppet "curation" (Potter & Gilje, 2015), för att synliggöra digitala

resursers betydelse för performativitet och identitetsskapande (Butler, 1993/2011).

Förväntade slutsatser

Resultatet visar hur gränserna mellan det formella undervisningsinnehållet och det informella relationsskapandet upplöses genom de nya sociala rum som det uppkopplade klassrummet erbjuder, och hur elevers sociala positioneringar och relationsskapande integreras med det uppgiftsorienterade lärandet.

Relevans för pedagogiskt arbete

Studien bidrar med kunskap om betydelsen av klassrummet som fysisk mötesplats i relation till förändrade villkor för elevers lärande och identitetsarbete till följd av skolans och samhällets digitalisering.

4c. Tema Migration och utbildning. sal B1 135

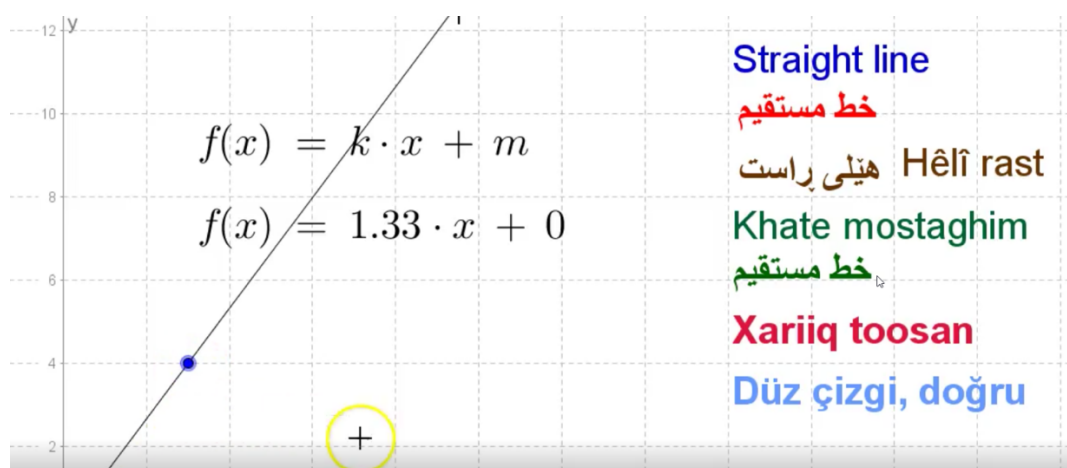
Teaching mathematics to students from different countries

Thomas Lingefjärd, Göteborgs universitet

Immigrant students who arrive to schools in Sweden must understand and internalize mathematical objects and concepts in a different language than their mother tongue. The ability to construct and explore internal representations, in interplay with external representations, forms a base for learning mathematics. See Lingefjärd and Ghosh (2016) for a discussion about the interplay between internal and external representations.

My videos are connected to the learning theory of three mathematical worlds by Tall (2004). Pagin (2011) argues that it is possible to successfully communicate new thought contents with new sentences if both speaker and listener share the same disposition. My screencast are silent so that the teacher can speak.

The example shows the equation for a straight line, mixing the concept of coordinate system and the variables defining the x-axis and the y-axis. Concept definition in English, Arabic, Kurdish, Persian, Somalian & Turkish. Video show how symbolic world of mathematics interacts with graphical representation of a function in coordinate system and how parameters k and m corresponds to signs and values for different positions of the line. See <https://youtu.be/CoK1YmtfSeo>.

References

Lingefjärd, T & Ghosh, J 2016. Learning mathematics as an interplay between internal and external representations. *Far East Journal of Mathematical Education*, 16 (3), 271-297.

Tall, D. (2004). Thinking Through Three Worlds of Mathematics. *Proceedings of the 28th Conference of PME*, Bergen, Norway, 4, s. 281-288.

Pagin, P. (2011). *Compositionality, Complexity, and Evolution*. Symposium on Language Acquisition and Language Evolution. Stockholm: The Royal Swedish Academy of Sciences and Stockholm University.

Samverkansinlärning (SI) – ett innovativt sätt att underlätta övergången från språkintröduktion till gymnasieskolans nationella program.

Fredrik Demoling, Ystad Gymnasium

Syfte/mål

Att bepröva SI som metod för att accelerera nyanlända elevers tillträdesprocess till gymnasieskolans nationella program i samband med gymnasieskolans skolkultur och multimodala texter

Metod

I denna studie utförs och utvärderas ett pilotprojekt vid Ystad gymnasium med två SI-grupper a ca 15 elever på språkintröduktion, en timme i veckan, i ca 5 veckor. SI-grupperna kommer att ledas av två SI-ledare som genomgått en utbildning i SI-metodiken.

Utvärderingen består av två delar.

Den första delen är en före och efter enkät kring de nyanlända elevernas tankar om gymnasiestudier.

Den andra delen är gruppintervjuer i slutet efter avslutat SI-program kring SI-metodens effekt på SI-deltagarnas tankar om sina kommande gymnasiestudier.

Teoretisk inramning

Supplemental Instruction eller samverkansinlärning på svenska, som är en peer-to-peer modell som i drygt 40 år använts för att minska avhopp och stärka studieresultat på universitetsnivå i ett 30-tal länder har under de senaste tio åren trätt in i gymnasieskolan bland annat med syftet att brygga övergången mellan gymnasie- och högskolestudier (Malm, Mörner, Bryngfors, Edman, & Gustafsson, 2012).

Förväntade slutsatser

Studien förväntar sig att pröva SI som metod för att brygga elevövergången mellan språkintröduktion och nationellt gymnasieprogram. En ökad förståelse för gymnasieskolans skolkultur kombinerat med språkutvecklande bearbetning av multimodala texter förväntas ge en ökad förberedelse för gymnasiet. Övergången till gymnasiet förväntas också att upplevas mjukare. I förlängningen och framtida uppskalning förväntas ökad måluppfyllelse på gymnasieskolans nationella program.

Relevans för pedagogiskt arbete

En skalbar potentiellt effektiv metodik för att brygga elevövergången mellan språkintröduktion och gymnasieskolans nationella program.

Källor

Malm, J., Mörner, L., Bryngfors, L., Edman, G., & Gustafsson, L. (2012). Using Supplemental Instruction to Bridge the Transition from Secondary to Tertiary Education. *International Journal of Education*, 4(3). <http://dx.doi.org/10.5296/ije.v4i3.1826>

4d. Tema Övrigt, sal B1 132

Musiklärarutbildningen mellan tradition och förnyelse. Ett diskursanalytiskt perspektiv på en kulturell praxis.

Lena Ostendorf, Göteborgs universitet

Syfte/mål

Studien syftar till att undersöka vad som historiskt och socialt konstituerar den diskursiva praktik som utgör lärmiljön inom musiklärarprogrammet med fokus på institutioner för högre musikutbildning. Målet är problematisera och diskutera dessa på en strukturell nivå.

Metod

Granskning av textdokument, diskursanalys av materialet Fokusgruppsamtal med respektive musiklärarstudenter och musiklärarutbildare som ska analyseras ur med hjälp av diskursteori i Foucaults anda.

Teoretisk inramning

Diskursanalytiskt perspektiv som bottnar i Foucault Poststrukturalistiskt utgångsläge

Förväntade slutsatser

Kan inte uttala mig om förväntade slutsatser ännu eftersom jag inte har avslutat min empiri-insamling.

Relevans för pedagogiskt arbete

Speciellt vid de konstnärliga fakulteterna, där de flesta musiklärarutbildningarna är placerade, har det konstaterats en bristande mångfald bland studenter och lärare. En lång (undervisnings)tradition och institutionell tröghet gör det svårt att arbeta mot förnyelse som skulle kunna öppna för en mer mångfaldig och representativ student- och lärarkår. Förhoppningen är att mitt arbete kan vara ett bidrag i diskussionen kring en breddad rekrytering och även bidra till utvecklingsarbetet mot en mångsidigare utbildning inom den högre musikutbildningen.

Studien kan därmed användas som diskussionsunderlag på musiklärarutbildningarna, för utvecklingsarbetet vid institutionerna och i läroplansarbetet och blir därmed relevant såväl för det pedagogiska arbetet vid musiklärarutbildningen som i förlängningen musikundervisningen i skolan.

Litterär begrepps användning och begreppsförståelse.

Maritha Johansson & Bengt-Göran Martinsson, Linköpings universitet

---

Syfte/mål

Att undersöka gymnasieelevers litterära begreppskänedom och hur de tillämpar begrepp vid analys av lyriska texter, samt att undersöka legitimeringar för ökad begrepps användning i styrdokument för svenskundervisningen i gymnasieskolan.

Metod

Skriftligt begreppsdefinitionstest med ett urval litterära begrepp. Tänka-högt-test (jfr. Pieper & Wieser 2012, Janssen et al. 2012 och Levine & Horton 2015), där eleverna fått läsa en dikt och kommentera den högt vid läsningen. Deras kommentarer analyseras i relation till den lästa diktens strukturer och i relation till deras reception och förståelse av den lästa dikten. Dokumentanalys.

Teoretisk inramning

Iser (1978) interaktionella perspektiv som säger att det i den skönlitterära texten finns strukturer som framträder på samma sätt för olika läsare, men också att det finns tomrum (Leerstellen) i den som läsaren kommer att tolka på olika sätt beroende på bakgrund, såväl litterärt som erfarenhetsmässigt. Cullers (1975) strukturella perspektiv är också relevanta för studien, liksom Rabinowitz (1987) begrepp "rules of notice". Begreppen används för att analysera hur kännedom om stilistiska grepp bidrar till receptionen.

Förväntade slutsatser

Eleverna kommer att en vag uppfattning om vad olika begrepp betyder och kommer i relativt liten utsträckning använda en litteraturvetenskaplig begreppsapparat när de muntligen kommenterar texten. Tidigare forskning (Johansson 2015, Torell et al 2002) visar att svenska gymnasieelever använder en vardaglig begreppsapparat när de talar om litterära texter. De elever som faktiskt tillämpar begrepp vid analysen kommer att ha en reception av dikten som delvis skiljer sig från dem som inte gör det.

Relevans för pedagogiskt arbete

Ökad förståelse för begrepps användningens betydelse i ett av skolans största ämnen.

Vad kan man lära sig i etik?

Karin Sporre, Umeå universitet

I jämförande studier har kursplaner/läroplaner för etikundervisning undersökts beträffande Namibia, Sydafrika, Kalifornien (USA) och Québec State (Kanada) för den grundläggande/obligatoriska skolan. I föreliggande presentation ställs resultaten från dessa studier i relation till svensk etikundervisning som den framträder i läroplan och kursplan. Resultaten pekar på såväl likheter mellan Sverige och t.ex. delar av sydafrikanska kursplaner, som olikheter ifråga om balansen mellan (konstitutionell) värdefostran och etikundervisning. Sydafrika och Kalifornien betonar en konstitutionell värdefostran som etikundervisning vilket kan ses som en kontrast till svensk läroplan/kursplan. Namibia och Québec State, har en tyngdpunkt på mångkulturell/mångreligiös kompetens, starkare betonat än i svenska motsvarande styrdokument. Hur kan i jämförelser som dessa betoningar i svensk läroplan- och kursplaner förstås gällande etikundervisningen för svensk grundskola?

Textanalys är studiens metodiska ansats. Den utgör en del av EthiCo-projektet, ett VR-projekt 2015–2017 med bas vid Göteborgs och Umeå universitet. Som bakomliggande teoretiska utgångspunkter fungerar de samtida filosoferna Seyla Benhabib, Martha C. Nussbaum, Knud E. Løgstrup samt Peter Singer. Ifråga om hur globalt ansvar kommer till uttryck finns analyser av svensk läroplan och kursplan publicerade i Sporre (2017), *Global Responsibilities and Ethics Education - To Be Assessed and If So How?*, i Franck, O. *Assessment in Ethics Education*, Dordrecht: Springer, p. 115-143.

”De var svinhögt typ 250 kilo”. Förskolebarns mätande av längd, volym och tid i legoleken.

Anders Albinsson, Linköpings universitet

Titeln ”De va svinhögt typ 250 kilo” är ett citat från ett barn som beskriver hur högt hans pappa varit i ett torn, samtidigt som barnet själv bygger hus i Lego. Med citatet vill avhandlingen understryka att den utgår från barns perspektiv och hur barnen i samspel med andra barn mäter längd/höjd, volym och tid i legoleken. Vidare undersöks vilken kommunikation som sker mellan barnen avseende att använda matematiska begrepp som kan knytas till att mäta längd/höjd, volym och tid. Slutligen undersöks hur barnen löser olika konstruktions- och lekproblem med hjälp av matematik.

Insamlandet av data har skett med video i leken på två förskolor och analysen har genomfört med hjälp av barndomssociologiskt och sociokulturellt perspektiv.

Resultatet visar att barnen skapar och använder både konkreta och tankemässiga redskap i olika kombinationer för att mäta längd/höjd, volym och tid. Detta framkommer genom barnens mätande med kroppen, andra kroppar, artefakter, tal och räkning. Mätningarna sker genom jämförelser och då blir användandet av jämförelseord viktigt. När det gäller att mäta tid laborerar barnen med nu, då och framtid samt uppskattar hur mycket tid som går åt. Efter denna studie är jag djupt imponerad av barnens matematiska aktiviteter. Hur de skapar egna matematiska redskap för att konstruera, lösa problem och leka med Lego. De omsätter sina tankar i konkreta konstruktioner som utvecklas vidare under legolekens gång under kommunikation och problemlösande med hjälp av matematik, tillsammans med andra barn.

Att Göra pedagogisk praktik tillsammans – social interaktion i förskolans vardag.

Sara Dahlgren, Linköpings universitet

Syfte/mål

Presentationen avser redogöra för en nyligen publicerad avhandling (mars 2017) som utforskar socialt samspel mellan förskolepedagoger och barn. Studiens övergripande syfte är att åskådliggöra hur social interaktion mellan förskolepedagoger och barn i vardagliga förskoleaktiviteter genomförs och därigenom också visa hur pedagogisk praktik åstadkoms i samspelet. Mer specifikt analyseras hur det går till och vad som händer när interaktionen organiseras genom multimodalt handlande och fråga-svar-sekvenser, och hur dessa interaktionella fenomen kan tjäna pedagogiska syften.

Metod

I studien görs detaljerade och sekventiella analyser av videofilmad material.

Teoretisk inramning

Som teoretiska och analytiska utgångspunkter använder sig studien av etnometodologiskt perspektiv och konversationsanalys.

Slutsatser

Resultatet visar konkret och detaljerat hur deltagarna "gör" förskolepedagogisk praktik tillsammans. Studiens analyser belyser hur pedagoger och barn genomför interaktionella projekt, eftersträvar intersubjektivitet och etablerar organisatoriska principer för gemensamma aktiviteter. Analyserna visar också hur ett yngre förskolebarn kan delta aktivt i måltider utan tal, hur vardagliga aktiviteter transformeras till problemlösningsprojekt och hur lokala pedagogiska praktiker orienterade mot sociala (måltids)normer, språk, fysik och matematik kan genereras spontant i förskolans vardag.

Relevans för pedagogiskt arbete

Avhandlingen lyfter begreppet inbäddad undervisning och försöker därigenom definiera och empiriskt konkretisera den typ av undervisning som bedrivs i förskolan.

*Forskningsinriktade utvecklingsprojekt inom
universitetsförlagd utbildning*

Jonas Emanuelsson & Christina Osbeck, IDPP

Syfte/mål

Avsikten med symposiet är att problematisera den kompetensutvecklingsstrategi som pågår vid institutionen för didaktik och pedagogisk profession vid Göteborgs universitet 2017–2018. Strategin sker i form av ett projekt vars syfte är att stärka utbildningarnas kvalitet samt att generera forskningsmöjligheter inom institutionens profilområden. Sammanlagt genomförs 18 delprojekt under perioden. På symposiet presenteras ett urval av dessa. Urvalet är gjort för att visa på en variation i upplägg och fokus bland de projekt som förekommer. Presentationsformen är symposiets där en gemensam inledning följs av tre till fyra presentationer av delprojekt. I avslutningen avsätts tid för gemensamma reflektioner.

Metod

Ansatsen utgår från intresset att "gräva där vi står" och i kollegial samverkan systematiskt närma oss vår egen verksamhet på vetenskapliga grunder. Metoden kan därmed betecknas som "deltagande aktionsforskning". Den samlade ansatsen som helhet kan inte sägas ha något mer preciserat metodiskt ramverk. Ingående delprojekten har dock mer specifika metodiska grepp. Bland de som förekommer kan t.ex. learning study och "mixed methods" där både dokument-, observations-, enkät- och intervjustudier förekommer i olika kombinationer. Flera projekt har cyklisk design vilket innebär att utvecklingsidéer designas, prövas och värderas i en iterativ process. En serie institutionsgemensamma seminarier planeras. Syftet är att dessa skall utgöra en gemensam plattform för kollegial granskning och erfarenhetsutbyte.

Teoretisk inramning

Projektet kan sägas vara teorigenererande. Dvs vi vill på ett systematiskt sätt generera underbyggd kunskap om hinder och möjligheter att bedriva kollegialt baserat utvecklingsarbete inom akademien i allmänhet och i synnerhet inom lärarprogrammen.

Förväntade slutsatser

Projektet förväntas leda till ökad kvalitet i lärarprogrammets kurser. Ansatsen innebär också kompetensutvecklingsmöjligheter för lärare/forskare verksamma inom lärarprogrammen. Det finns också en förväntan om att strategin leder till förbättringar beträffande universitetslärares arbetsmiljö

Relevans för pedagogiskt arbete

I fokus för projektet står universitetslärar-, särskilt lärarutbildarprofessionen. Projektdeltagarna är lärarutbildare och det är därmed aspekter av den egna praktiken som är föremål för systematiska studier, utveckling och kollegial granskning.

Paper 1:

Alumniröster.

Peter Erlandsson, Göteborgs universitet

Delstudien fokuserar hur tidigare studenter vid institutionens lärarutbildningar, några år efter att de avslutat sin utbildning och istället kommit att arbeta som lärare, resonerar kring den utbildning de genomgått. Målet med det är i sin tur att kunna använda den analyserade datan för att, 1 lägga ett fundament för att kunna utveckla de utbildningar vi bedriver vid institutionen, 2 producera material för åtminstone två vetenskapliga publikationer, 3 lägga en grogrund för en forskningsansökan på projektets tematik.

Paper 2: Erfarna lågstadielärares insikter och strategier avseende undervisning och lärande inom de fyra SO-ämnena – En ansökan om ett SO-didaktiskt forskningsinriktat utvecklingsprojekt.

Olof Franck & Christina Osbeck, Göteborgs universitet

Syftet med projektet – som är ett skoldidaktiskt projekt vars resultat antas få högskoledidaktiska konsekvenser – är att inhämta kunskap om aktiva erfarna lågstadielärares insikter och strategier avseende undervisning och lärande inom de fyra SO-ämnena på lågstadiet och blottlägga en eventuell ämnessyn inom respektive ämne. Arbetet är angeläget för att kvalitetsutveckla lärarutbildningskurser (F-3, SO). Få av de på institutionen undervisande SO-lärarna/forskarna har själva sådan undervisningserfarenhet eller sådan inriktning på sin forskning. Vi ser detta som problematiskt givet att SO-didaktiska perspektiv i lärarutbildningen och genomförande av sådan undervisning bör förhållas sig på ett informerat sätt till hur SO bedrivs på aktuella stadier dvs. till skoldidaktiska perspektiv.

Paper 3:

Learning study som metod för att utveckla lärarstuderandes förmåga att undervisa i matematik och naturvetenskap och teknik.

Angelika Kullberg & Joakim Magnusson, Göteborgs universitet

Lärares ensamarbete anses hindra lärares kunskapsutveckling (Lortie, 1975). Det finns därför incitament att redan i lärarutbildningen aktivt arbeta med att låta lärarstuderande tillsammans planera, genomföra och revidera undervisning. Genom att arbeta systematiskt med utveckling av undervisning genom en learning study kan de studerande öka kvalitén på sin förmåga att undervisa och samtidigt pröva en arbetsform som utvecklar undervisning kollaborativt. De studerande får även möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till sin egen och andras undervisning.

Det planerade utvecklingsprojektet har två syften, dels att utveckla lärarstuderandes förmåga att undervisa i naturvetenskap/teknik och/eller matematik genom att göra djupstudier av undervisning och elevers lärande, och dels att stärka kvalitén på examensarbeten i Grundlärarprogrammet. Vi menar att det finns ett behov av att studenter på lärarprogrammen utvecklar sin förmåga att undervisa även inom den högskoleförlagda delen av utbildningen.

Paper 3:

Partnerskolor på grundlärarprogrammet.

Kaj Jönsson & Annika Lilja, Göteborgs universitet

Projektet innebär att tre-fyra skolor blir partnerskolor inom grundlärarprogrammet från vt -17 till och med vt -19. Syftet är att kvalitetssäkra och utveckla dessa skolor som miljö för lärarutbildning. Projektet skall utgå ifrån erfarenheter från, och forskning kring, liknande samverkan mellan skola och universitet. De nya erfarenheter som görs kan utveckla kursplaner och andra styrdokument för VFU, till exempel observationsunderlag och kriterier som möjliggör en mer likvärdig bedömning. De kan även utgöra grund för artikelmanus och/eller forskningsansökningar. Förhoppningsvis kan projektet på sikt dessutom skapa en bredare samverkan mellan institutionen och skolor, till exempel i form av kompetensutvecklingsuppdrag.

4f. Symposium 2, sal B1 116

Värdegrund och mångfald – Studier i skolans praktik

Monika Vinterek

I det här symposiet kommer fyra doktorander i pedagogiskt arbete att presentera forskning som på olika sätt berör tematiken värdegrund och mångfald. De antogs hösten 2016 till forskarutbildning i pedagogiskt arbete vid Umeå universitet och ingår i forskarskolan "Skolnära: värdegrund, mångfald och religion". Utbildningen drivs i nära samarbete med Högskolan Dalarna. Doktoranderna är alla verksamma lärare och arbetar kvar i skolan parallellt med sina doktorandstudier. Forskarskolan ämnar bidra med kunskap om frågor som många lärare brottas med idag och som är relaterade till forskarskolans tematik.

En av studierna undersöker hur språk-, läs- och skrivutvecklande arbetssätt kan möjliggöra mångfalds- och värdegrundsarbete i skolan. I en annan studie är intresset riktat mot den relationella dimensionen av lärares arbete och specifikt i situationer när den relationella dimensionen av lärares arbete fallerar. Visuell kommunikation i klassrummet är tematiken i en tredje studie där doktoranden ställer sig frågor om vad som förmedlas och gestaltas i undervisningen i gymnasieämnet bild. I en fjärde studie står talet om den svaga eleven i fokus där sociala representationer av "svag elev" bland pedagoger och i pedagogisk forskning undersöks.

Paper 1:

En praxisnära studie om hur språk-, läs- och skrivutvecklande arbetssätt kan möjliggöra mångfald- och värdegrundsarbete i skolan

C Gustafsson, Umeå universitet

Syfte/mål

Syftet med denna studie är att bidra till en ökad förståelse för hur ämnesövergripande undervisning kan genomföras med ett mångfalds- och värdegrundsperspektiv med hjälp av språk-läs- och skrivutvecklande arbetssätt.

Metod

Studien genomförs genom deltagande observationer och samtal med lärare

Teoretisk inramning

Den teoretiska inramningen i studien är sociokulturell och utgår från forskningsfältet literacy med Barton som företrädare.

Förväntade slutsatser

En tänkbar förväntad slutsats är att det utifrån språk-, läs- och skrivutvecklande arbetssätt finns rika möjligheter för lärare att i klassrummet medvetet arbeta med mångfalds- och värdegrundsfrågor där elevers delaktighet främjas samt deras röster och åsikter framhålls som betydelsefulla.

Relevans för pedagogiskt arbete

Enligt gällande styr- och policydokument ska skolan arbeta medvetet med värdegrund och mångfaldsfrågor. Jag vill bidra med kunskap om hur det arbetet kan genomföras praktiskt och med framgång. Min intention är att sätta ord på det som lärare gör i sitt klassrum. I Lgr 11 påtalas att undervisningen ska ta tillvara olikheter och mångfald och på så sätt ge eleverna möjlighet att utveckla förtrogenhet med demokratiska principer, arbetssätt och processer genom att de får vara delaktiga, utöva inflytande och ta ansvar i verksamheten. Denna studie vill genom praktiska beskrivningar visa hur klyftan mellan den officiella och pragmatiska nivån kan minskas

Paper 2:

Den relationella dimensionen av lärares arbete och profession- När den relationella dimensionen av lärares arbete fallerar

Monika Hoffman, Höskolan Dalarna

Syfte/mål

Ett övergripande syfte med studien är att skapa en djupare förståelse av de relationella dimensionerna av lärares arbete och professionalitet i mötet med eleven främst då relationen till elever fallerar. Viktiga utgångspunkter för studien är lärares relationella kompetens och etiska ansvar. Andra viktiga begrepp som berör lärares etiska ansvar är skolans värdegrund, yrkesetik och förhållningssätt.

Metod

Studien kommer att beskriva och utforska lärare och elevers erfarenheter och upplevelser av händelser då relationen mellan lärare och elever varit svår eller fallerat. Intervjuer med lärare och elever kommer att genomföras utifrån "Critical incident" metoden, vars fokus är att fånga personliga upplevelser av specifika kritiska händelser. Informanterna får härigenom själva välja vilka relevanta situationer de vill beskriva. Fokus läggs på händelser som orsakar någon form av uppmärksamhetsstegring i form av olika minnen.

Teoretisk inramning

Den teoretiska utgångspunkten tar avstamp i det etiskt hermeneutiska och fenomenologiska perspektivet, där fenomenet utgörs av relationen mellan lärare och elev, vilken kommer att belysas utifrån ett etiskt filosofiskt perspektiv.

Förväntade slutsatser

Relevans för pedagogiskt arbete

Synliggörandet av kritiska händelser och aspekter i relationen mellan lärare och elever och kan bidra till diskussion och reflektion över det relationella och yrkesetiska perspektivet i lärares arbete. Den kunskap som genereras inom projektet skulle på så sätt kunna bli ett stöd för att utveckla goda relationer mellan lärare och elever i skolan.

Paper 3:

Visuell kommunikation i klassrummet: Vilka värden förmedlas och gestaltas i undervisningen i gymnasieämnet bild?

Marie Hysing, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Studiens syfte är att undersöka den visuella kommunikationen i klassrummet med fokus på lärares och elevers upplevelser kring bilders betydelser. Studien undersöker vilka värden som förmedlas och gestaltas i den visuella kommunikationen. Det är diskursetiska värden som kommer vara i fokus med tanke på hur lärare och elever upplever bemötande och tilltal genom bilder.

Metod

Insamling empiri sker genom observationer i klassrum med videofilmning och fältanteckningar. Observationerna kombineras med intervjuer, dels spontana som uppstår i samband med observerade lektioner, dels planerade halvstrukturerade intervjuer. Både lärare och elever intervjuas.

Teoretisk inramning

Studien rör sig inom fältet visuell etnografi och har ett hermeneutiskt perspektiv med fokus på lärares och elevers upplevelser, erfarenheter, handlingar och praktiker. Visuell kommunikation ses i denna studie som en del av fältet visual literacy och sätts även i relation till estetiska läroprocesser och värdepedagogik.

Förväntade slutsatser

Studien kommer att kunna bidra med ny kunskap om vad som pågår i visuell kommunikation i undervisning och vad det har för betydelser. Förhoppningen är att kunna synliggöra och sätta ord på etiska dimensioner som finns i bildanvändning i klassrumssituationer.

Relevans för pedagogiskt arbete

Det handlar om praktik i klassrummet med tanke på visuell kommunikation i pedagogiskt syfte, det vill säga i planering och genomförande av undervisning. Visuell kommunikation förekommer i de flesta ämnen och studiens resultat har därför relevans för fler ämnen än bild.

Paper 4:

Talet om den svaga eleven – Sociala representationer av "svag elev" hos pedagoger och i pedagogisk forskning.

Therese Friberg, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Studiens syfte är att utveckla en fördjupad förståelse av hur talet om den svaga eleven gestaltas och uppfattas inom den pedagogiska praktiken och den pedagogiska forskningen. Studien syftar också till att synliggöra hur talet om den svaga eleven har förändrats genom historien.

Metod

Datinsamlingen sker genom fokusgruppsintervjuer, associationsstudier samt dokumentstudier. De två förstnämnda kommer att genomföras med lärare inom grundskolan. Dokumentstudierna genomförs på (1) publicerade vetenskapliga texter, både nationella och internationella, där bruket av "svag elev" förekommer (2) historisk text där bruket av "svag elev" förekommer.

Teoretisk inramning

Utifrån teorin om sociala representationer undersöks hur lärare uppfattar talet om den svaga eleven, vad som tillskrivs representationens inre kärna, samt hur talet gestaltas inom den pedagogiska forskningen. Med utgångspunkt i teorin belyses också representationens historiska förändring.

Förväntade slutsatser

Studien förväntas generera kunskap kring talet om den svaga eleven inom svensk grundskola och pedagogisk forskning. Slutsatser rörande representationens funktion och konsekvenser bör också kunna dras.

Relevans för pedagogiskt arbete

Förhoppningen är att studien kan leda till reflektion och diskussion kring användandet av begreppet "svag elev". Studien berör lärares yrkesspråk, konstruktion och kategorisering av elever och skulle kunna ge ett bidrag till skolans självförståelse och reflektion över den egna praktiken.

4g. Symposium 3, sal BE 014

Ringar på vattnet – Hur praktiska forskning kan bidra till pedagogisk utveckling och bli en brygga mellan skola och akademi

Monika Vinterek

Staten och många enskilda skolhuvudmän har satsat stora summor på att låta verksamma lärare forskarutbilda sig i hopp om att det ska bli en tillgång för hela skolan. Motsvarande satsningar finns även inom akademien där universitetsadjunkter får en forskarutbildning bekostad av sitt lärosäte och staten planerar i dagarna även nationella forskarskolor med denna målgrupp. Men kan en utbildning för en enskild person i en skola verkligen bidra till skolutveckling och vilken effekt ger en forskarutbildning för en universitetsadjunkt?

I det här symposiet kommer sex doktorander att ge korta beskrivningar av sina forskningsprojekt och presentera erfarenheter av hur deras utbildning startat processer av betydelse för fler än dem själva. De menar att forskningen varit kvalitetsdrivande, bland annat genom de ringar på vattnet som den skapat. Dessa doktorander har bedrivit forskarstudier på 50 procent mot licentiatexamen sedan hösten 2012 vid sidan av sitt halvtidsarbete i skola och akademi. Under symposiet redogör de kort för sina forskningsprojekt och sätter dem sedan i relation till skolutveckling med hjälp av exempel från den egna forskningen. De pekar även på hur många elever, studenter och lärare kunnat beröras bara genom dessa sex studier och diskuterar utvecklingspotentialen i den här typen av praktiska forskning.

Paper 1:

Intervjusamtal om skolans demokratiuppdrag - ett möte mellan forskning och praktik.

Anna Henriksson Persson, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Studien handlar om grundskolans demokratiuppdrag där demokratiska arbetsformer är en central del. I studien undersöks hur lärare i grundskolans mellanstadium talar om och gestaltar demokrati med fokus på demokratiska arbetsformer i ett SO-sammanhang. Syftet är att bidra med kunskap om hur demokratiska arbetsformer, som en del av skolans demokratiska fostrans- och kunskapsuppdrag, uppfattas och tar form i lärares tal och undervisningspraktik.

Metod

Det är en kvalitativ studie vars empiriska material bygger på semistrukturerade intervjuer och observationer. En intervjuguide över specifika teman användes, samtidigt som intervjupersonerna kunde formulera sig på ett fritt sätt.

Teoretisk inramning

Studiens teoretiska inramning består av ett socialkonstruktionistiskt perspektiv. Lärarna ses som aktörer vilka befinner sig i ett sammanhang där samhällsdiskurser såväl som situationsbundna villkor spelar in.

Förväntade slutsatser

I lärarnas berättelser syns en upplevd problembild då de talar om demokratiuppdraget som vagt, i konkurrens med annat och förknippat med olika dilemman. Samtidigt fyller lärarna demokratibegreppet med mening och legitimitet. Ibland finns en föreställning om att arbete mot kunskapskrav konkurrerar med möjligheten att agera inom ramen för demokratiuppdraget. Här finns dock ingen samstämmig bild utan lärarna beskriver olika förhållningsätt och strategier.

Relevans för pedagogiskt arbete

Studien har en praktikinära utgångspunkt och har relevans för yrkesverksamma lärare i deras arbete med att planera och genomföra undervisning om, för och genom demokrati. Lärarna som deltagit har uttryckt att det varit givande och ibland utmanande att försöka sätta ord på och reflektera över sin verksamhet i relation till skolans demokratiuppdrag.

Paper 2:

Doktoranden som en länk mellan akademi och skola – från seminarier till lärarlagsträffar.

Erika Aho, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Syftet med presentationen är att berätta om min studie samt att redogöra för hur min praktiska forskning i ett vidare perspektiv kan komma att påverka elever och lärare i områden där jag samlat in mitt empiriska material.

Metod

Licentiatarbetet riktar in sig på nyanlända elevers situation på Introduktionsprogrammet språkintröduktion. Studien är en kvalitativ intervjustudie och datainsamlingen, som består av 23 intervjuer av språkintröduktionselever på fyra gymnasieskolor i Sverige, utfördes under vårterminen 2016. Databearbetningen är påbörjad och inriktas på hur elever genom sina berättelser uttrycker och beskriver att deras erfarenheter och kunskaper blivit beaktade och tillvaratagna under den första tiden på programmet.

Teoretisk inramning

Studien tar avstamp i en socialkonstruktivistisk teori där begreppen institutionalisering och socialisering utgör centrala teoretiska analysbegrepp.

Förväntade slutsatser

Preliminära resultat visar att elever i låg grad är medvetna om att kartläggning i någon form har genomförts och att många upplever att deras tidigare kunskaper inte tagits tillvara. Det intervjuade materialet skildrar också olika uppfattningar om förväntningar på skolresultat och på vad som upplevs vara framgångsrika skolresultat.

Relevans för pedagogiskt arbete

Kunskaper om nyanlända elevers skolvardag och skolframgångar är efterfrågade i svensk skola och den här studien kan bidra till att vidga diskussionen om vilka kunskaper nyanlända har med sig och vad det betyder för undervisning och lärande.

Paper 3:

Om förhållandet mellan aktör och struktur och synliggörande av lärares didaktiska reflektioner: Samhällsfrågor – en potential i samhällskunskapsundervisning.

Göran Morén, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Syftet är att redogöra för didaktiska implikationer av begreppet samhällsfrågor som förekommer i styrdokument för samhällskunskap på gymnasieskolan.

Metod

Studien byggs upp med tre delstudier. Först har en diskursteoretisk textanalys genomförts av styrdokument, därefter en enkätstudie med en mängd lärare och slutligen en kvalitativ intervjustudie med sju lärare med deltagare från enkätstudien. Delstudierna bygger på varandra men varierar gällande vad som kommer i för- och bakgrunden utifrån perspektivet aktör/struktur.

Teoretisk inramning

Projektet grundas i ämnesdidaktisk teori och bygger på socialkonstruktionistiska grundantaganden. Med de olika delstudiernas metodval följer skilda teoretiska antaganden. Den inledande textanalysens diskursiva förståelse kompletteras med en förståelse av lärares didaktiska strategier som något mer än enbart uttryck för diskurs. Det senare teoretiska perspektivet är ett komplement till och inte en ersättning för det tidigare.

Förväntade slutsatser

Studien visar att begreppet samhällsfrågor spelar en nedtonad roll som didaktiskt begrepp i de nuvarande styrdokumenterna enligt diskursanalysen, men att lärare förmår att se en didaktisk potential i begreppet och de möjligheter som ryms i anvisningen att undervisa samhällskunskap "med utgångspunkt i samhällsfrågor". Det empiriska resultatet från enkätstudien

visar hur lärare uppvisar en logik som inte helt kan förklaras utifrån diskursanalysen och intervjustudien ger ytterligare förståelse för lärarens didaktiska strategier och ämnesuppfattning. Med samhällsfrågor som "lins" uppfattar dessa lärare samhällskunskap som ett öppet ämne som strävar bortom snäva innehållsbestämningar och mot det autentiska, aktuella och ibland kontroversiella.

Relevans för pedagogiskt arbete

Pedagogiskt arbete som forskningsdisciplin har skolans verksamhet och lärares och elevers arbete och villkor i fokus. I det pedagogiska arbetet i skolan balanserar lärare mellan yttre påverkan (diskurser och styrning) och inre övertygelser och kompetenser. Resultatet är intressant i tider när skola och utbildningsdebatt präglas av en "mätbarhetsdiskurs". Studien visar den potential som kan rymmas inom ett begrepp som samhällsfrågor. Informanterna (i enkät och intervjuer) är verksamma lärare som genom medverkan i studien getts ett tillfälle att reflektera över angelägna didaktiska frågor. Att sätta ord på sina överväganden och didaktiska strategier är utvecklande i sig och kan bidra till pedagogisk utveckling på skolan.

Paper 4:

Flipped Learning i tal och handling - när skolpraktik leder till forskning som leder till skolpraktik.

Karen Stormats, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Intresset för att experimentera med undervisningsmetoder förefaller vara stort både i den svenska skolan och internationellt. I sociala medier beskrivs Flipped Classroom som en ny undervisningsmetod där experimenterande med att "flippa" undervisningen är centralt. Syftet i min licentiatstudie är att beskriva vad som i skrift, tal och handling tillsammans är utmärkande för Flipped Classroom och att spegla det i progressivismens och Deweys utbildningsfilosofiska utgångspunkter.

Metod

Studien har en fallstudiedesign där intervjuer, observationer och studier av artefakter ingår. Begreppet Flipped Learning som i ett internationellt nätverk teoretiskt definieras som kärnan i undervisningsmetoden Flipped Classroom, framstår som en användbar begreppsbas i förståelse och tolkningar av det insamlade materialet.

Teoretisk inramning

Studiens teoretiska inramning är socialkonstruktivistisk.

Förväntade slutsatser

Preliminära resultat i min studie pekar på en diskrepans mellan lärarnas tal om sin undervisning och deras handlingar i undervisningssituationer. Det är därför angeläget att föra en diskussion om den utbildningshistoriska tradition som Flipped Learning kan anses vara en del av, samt att belysa vad undervisningens idéer, mål och ansatser står för i en utbildningsfilosofisk kontext.

Relevans för pedagogiskt arbete

Syftet med den här presentationen är att visa exempel på vad skolnära forskning kan vara och att belysa hur skolnära forskning och skolpraktik kan föda pedagogiska diskussioner som på sikt kan utgöra ett bidrag till skolans verksamhet. Ett exempel är hur det i gruppintervjuer växer fram diskussion och reflektion om Flipped Learning som ett pedagogiskt förhållningssätt. Konferensbidraget utgör ett exempel på växelverkan mellan undervisningspraktikens spørsmål och den skolnära forskningens problemformuleringar.

Paper 5:

Mellan styrningar och klassrumspraktik: ”Jag tycker att det är jättespännande att själv få reda på hur jag tänker.”

Maria Larsson, Högskolan Dalarna

Syftet med studien är att bidra med kunskap om svensklärares undervisning med avseende på hur de uppfattar sitt uppdrag i relation till text, läsning och testande av läsning. Syftet med denna presentation är att från den egna studien ge exempel för att illustrera i ett skolutvecklingsperspektiv hur lärarna som medverkat i studien har påverkats av att delta i en forskningsstudie.

Metod

Undersökningen är en kvalitativ intervjustudie där det empiriska materialet består av intervjuer med fokusgrupper respektive enskilda lärare.

Teoretisk inramning

Studien tar sin utgångspunkt i Stephen Balls teori om policy enactment som betonar att policy är något som aktivt görs. Eftersom det är människor som tolkar och gör policy kommer policy att göras olika i olika klassrum.

Förväntade slutsatser

Några preliminära resultat visar att trots att de intervjuade lärarna är positivt inställda till det nya läsprovet så har det inte påverkat undervisningen i någon större utsträckning. De intervjuade lärarnas textval utgår i huvudsak från de förmågor och kunskaper som lärarna i sin tolkning av kursens styrdokument vill att eleverna ska utveckla, snarare än ambitionen att vända undervisningen mot kursens läsförståelseprov. Utifrån det empiriska materialet utvecklas en modell som analysverktyg för att förstå och diskutera lärarnas motiveringar till sina textval.

Relevans för pedagogiskt arbete

Genom doktoranders/forskarens närvaro på skolorna sätts processer igång som ger ringar på vattnet genom att elever och lärare får möjlighet att reflektera över sin verksamhet. På så vis kan den skolnära forskningen sätta igång skolutveckling på lokal nivå och hjälpa till att vara en brygga mellan forskning och skolan.

Paper 5:

Lärande av kompetenser: Inspiration och möjlighet till reflektion om sitt lärande.

Steven Hunter Lindqvist, Högskolan Dalarna

Syfte/mål

Syftet med studien är att få mer kunskap och insikt om lärande av färdigheter och förmågor när elever startar och driver UF-företag på gymnasiet i Sverige.

Metod

Deltagarna i studien utgör ett urval av elva elever från sex gymnasieskolor och sju olika program i mellersta Sverige. Varje elev drev ett UF-företag tillsammans med en till fyra andra elever. Semi-strukturerade intervjuer genomfördes mellan april-juni i 2015 och 2016.

Teoretisk inramning

Teorier som används i studien är situerat lärande (Brown, Collins, & Duguid, 1989; Lave & Wenger, 1991) och reflektion på lärande (Fiol & Lyles, 1985; Mezirow, 1990).

Förväntade slutsatser

Eleverna pratade om lärande av flera typer av kompetenser i samband med UF-projektet; kompetenser som var specifika för entreprenörskap och allmänna kompetenser. Lärande av kompetenser, enligt eleverna, är kopplat till utfört arbete, var arbetet utfördes och projektets design. Att genomföra arbete för företaget, som marknadsföring eller skrivande av företagsrapporter, krävde olika kombinationer av båda specifika och allmänna kompetenser. De flesta eleverna i studien sa att de inte hade reflekterat över stora delar av sitt lärande.

Relevans för pedagogiskt arbete

Eleverna gör projekt på skolan under hela sin skolgång. Denna studie ger insikter inte bara i vad, och hur eleverna lär sig kompetenser i UF-projektet men den ger också insikter och kunskaper om varför eleverna inte lär sig vissa kompetenser i andra skolprojekt. De elever som deltog i studien fick möjligheten att reflektera över sitt lärande som de annars inte skulle ha fått om studien inte genomförts. Spridning av forskningen kan få lärare att fundera över hur utformningen av ett skolprojekt kan påverka lärande av kompetenser samt vikten av reflekterande kring sitt lärande i skolarbeten.

Källor

- Brown, J. S., Collins, A., & Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational researcher*, 18(1), 32-42.
- Fiol, C. M., & Lyles, M. A. (1985). Organizational learning. *Academy of management review*, 10(4), 803- 813.
- Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*: Cambridge university press.
- Mezirow, J. (1990). How critical reflection triggers transformative learning. *Fostering critical reflection in adulthood*, 1-20.